

„Kuriame Respubliką“ II-asis etapas: nacionaliniai projektai

Projektas „Kuriame Respubliką“, skirtas jaunimo pilietiškumui pažadinti ir jaunimo ryšiams su Lietuvos Respublikos sustiprinti, prasidėjo 2012-ųjų vasarą. Pirmojo etapo metu šimto dvidešimties Lietuvos mokyklų ir kolegijų bendruomenės – mokiniai, studentai, mokytojai, dėstytojai – trisdešimtyje savivaldybių rengė ir įgyvendino savo mokyklų projektus, kuriais sprendė svarbias bendruomenių ir visuomenės problemas.

Mokyklos ir vietos bendruomenės mėgino veikti kaip mažosios respublikos – kaip savarankiškos, demokratiškai bendrus reikalus tvarkančios laisvų ir atsakingų žmonių bendrijos. Ekspertų padedamos, 120 bendrojo lavinimo mokyklų ir kolegijų pasirinko joms labiausiai rūpėjusias visuomenės problemas ir ėmėsi jas spręsti. Moksleiviai ir studentai stiprino kartų bendradarbiavimą, mokėsi padėti kitiems, rūpinosi aplinka, istorine atmintimi, krašto kultūriniu paveldu, kūrė tikrą savivaldą, mezgė ryšius su svetur išvykusiais tautiečiais, skatino ūkinį jaunimo savarankiškumą, skaidrumą ir sąžiningumą ir įgyvendino daug kitokio pobūdžio projektų. Iš 120 įgyvendintų mokyklų ir kolegijų projektų buvo išrinktos trys sėkmingiausios pilietinio veikimo idėjos. Jas siūlome kaip nacionalinius projektus įgyvendinti visoms Lietuvos mokykloms:

- ❖ Nacionalinis projektas „**Atgal į ateitį**“ skirtas Lietuvos kaip tėvynės – tėvų ir protėvių žemės – geresniam pažinimui, išgyvenimui ir supratimui. Jo metu moksleiviai turėtų atrasti gyvą ryšį su savo gyvenama vietoje, jos praeitimi, turėtų keisti savo kraštą ir naujai pažvelgti į kultūrinį bei istorinį krašto palikimą, jo žmones ir reikšmingas asmenybes.
- ❖ Nacionalinis projektas „**Auginkime vieni kitus**“ skirtas draugystės ryšių puoselėjimui, saugesnės ir draugiškesnės aplinkos mokykloje kūrimui. Jo metu vyresnieji mokiniai taps mažesniųjų mokinių globėjais, vyresniaisiais draugais: žaidžiant, kuriant ir veikiant kartu, padedant mokyti bus pasirūpinta silpnesniais bendruomenės nariais, kuriami draugystės ir pasitikėjimo ryšiai tarp įvairaus amžiaus mokinių, įveikiamos patyčios ir susvetimėjimas.
- ❖ Nacionalinis projektas „**Skaidrumo laboratorija**“ skirtas skaidrumui, teisingumui, sąžiningumui, pasitikėjimui ir savipagarbai ugdyti - tiek mokyklose, tiek vietos bendruomenėse, tiek visuomenėje. Jo metu bus stiprinamas moksleivių domėjimasis skaidrumo svarba bei korupcijos žala, mokomasi kasdieniniame gyvenime siekti teisingumo ir elgtis garbingai bei sąžiningai.

Bet kokios veiklos imtis ir ją sėkmingai įgyvendinti mokykloje padeda gerai veikianti mokinių savivalda. Todėl kartu su nacionaliniais projektais, kiekvienai mokyklai siūlome įsidiesti arba atnaujinti mokinių **savivaldos modelį**, kurio aprašymą rasite šio teksto pabaigoje. Realiai veikianti mokinių savivalda

padeda bendram veiksmui suburti ir lengviau organizuoti komandas, efektyviai platinti informaciją, įtvirtina reguliarius, solidarius bendravimo ir bendradarbiavimo modelius tarp moksleivių, taip pat – tarp moksleivių ir mokytojų, leidžia savarankiškumui bei aktyvumui plisti, lengviau generuoti naujas idėjas ateičiai.

Projektus mokyklose Jums padės įgyvendinti mūsų suburtos konsultantų ir ekspertų komandos, kurių kontaktus rasite puslapyje www.kuriamerespublika.lt.

Ten pat bus teikiamos ir nuolat atnaujinamos įvairios rekomendacijos, kaip sėkmingiau įgyvendinti kiekvieną iš projektų (pvz., projektui „Atgal į ateitį“ – kraštotyrininkų, istorikų patarimai, projektui „Auginkime vieni kitus“ – socialinių darbuotojų, psichologų rekomendacijos, o projektui „Skaidrumo laboratorija“ – su korupcija kovojančių organizacijų komentarai).

O dabar siūlome susipažinti su kiekvienu iš nacionalinių projektų ir, pasirinkus vieną, du ar net visus tris, įgyvendinti juos savo mokykloje ar bendruomenėje!

Pilietinės visuomenės institutas

2014 metai

Auginkime vieni kitus

Kas tai?

„Auginkime vieni kitus“ – tai vienas iš trijų Lietuvos mokykloms siūlomų nacionalinių projektų. Jis skirtas moksleivių draugystės ir solidarumo ryšiams stiprinti, saugesnės ir draugiškesnės aplinkos mokykloje kūrimui.

**AUGINKIME
VIENI KITUS**

„Auginkime vieni kitus“ - tai sudėtinė projekto „Kuriame Respubliką“ dalis. **Projekto iniciatoriai** – Ukmergės Dukstynos pagrindinė mokykla, Kauno rajono Domeikavos gimnazija, Jonavos Raimundo Samulevičiaus progimnazija.

Kodėl kuriant Lietuvos Respubliką yra svarbu stiprinti jaunimo draugystės, pasitikėjimo ir solidarumo ryšius, ugdyti jų savigarbą ir savivertę? Nes orių piliečių draugystė ir solidarumas, jų tarpusavio pasitikėjimas yra būtinas Respublikos, politinės bendruomenės, pagrindas. Per sovietinės okupacijos metus Lietuvoje sunyko žmones jungę pasitikėjimo ir draugystės saitai. Jų nepavyko atkurti ir atgavus nepriklausomybę: viešajame Lietuvos gyvenime vyrauja visuomenės grupių varžybos, kova, kurią dažnai lydi patyčios. Taigi jaunimas turėtų pamėginti kurti kitokią Lietuvą – bendradarbiaujančią, solidarią ir draugišką, Lietuvą be patyčių.

Siūlomas „**Auginkime vieni kitus**“ **projektas** yra paremtas jaunesniųjų ir vyresniųjų mokinių bendravimu ir bendra veikla. Vyresnieji mokiniai tampa jaunesniųjų mokinių draugais ir globėjais, kartu kuria, žaidžia bei mokosi.

Projekto tikslas – sumažinti mokinių susvetimėjimą ir patyčias, sukurti draugiškesnę aplinką mokykloje, sustiprinti tarp mokinių draugystės ryšius, bendra veikla ugdyti jaunesniųjų mokinių savivertę ir pasitikėjimą savimi, vyresniųjų mokinių socialinę raišką ir pilietinę atsakomybę.

Kodėl verta dalyvauti?

Lietuvoje nemaža dalis mokinių nesijaučia saugūs mokykloje, yra vieniši, patiria patyčias. Tai ypač aktualu tylesniems, mažiau bendraujantiems, nedrįstantiems atsiverti ar parodyti savo talentų mokiniams. Nesaugumo jausmas lemia blogesnę savijautą ir nepasitikėjimą savimi, daro neigiamą įtaką mokymosi rezultatams. Juk kiekvienas iš mūsų nori būti saugus ir pripažintas, turėti draugų ir gerai jaustis ☺

Dalyvavimas projekte „Auginkime vieni kitus“ būtų naudingas visiems jo dalyviams, nes, visų pirma, padeda kurti saugesnę ir draugiškesnę aplinką mokykloje: mokiniai turės galimybę pažinti vieni kitus, susirasti draugų, drąsiau jaustis mokykloje, laisviau bendrauti.

Antra, mokiniai įgys bendravimo įgūdžių, atsakomybės, pasitikėjimo, orumo, bus skatinama savanorystė, globa ir rūpinimasis mažesniais, silpnesniais.

Galiausiai mokiniams bus sukurta galimybė atsiskleisti kūrybiškumą skatinančioje aplinkoje, keisti savo požiūrį į alternatyvias laisvalaikio praleidimo galimybes. Kartu pagerės mokymosi rezultatai, pats mokymasis taps įdomesnis ir dėl to sėkmingesnis.

Ką ir kaip veiksime?

„Auginkime vieni kitus“ projekto pagrindinis principas yra vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių bendra veikla, vyresniųjų mokinių globa ir pagalba mažesniesiems. Patį projektą galima įgyvendinti keliais būdais:

- a. žaidžiant mokomuosius žaidimus, prasmingai leidžiant laisvalaikį, kartu kuriant – muzikuojant, vaidinant, tapant, rašant, kartu sportuojant, iškylaujant ar dar kitaip bendrai veikiant. Ši veikla padeda mokiniams pažinti vieniems kitus, susidraugauti, įgyti pasitikėjimo savimi;
- b. mokantis, kai vyresnieji mokiniai tampa jaunesniųjų globėjais, padeda jiems atlikti namų darbus ir mokytis;
- c. mokymosi, žaidimo ir kūrybos veiklas įvairiai derinant, atrandant įvairių šių veiklų kombinacijų. Taigi šias veiklas galima įgyvendinti tiek atskirai, tiek ir visas kartu, tačiau laikantis pagrindinio projekto principo – skatinant draugišką ir pagarbų skirtingo amžiaus mokinių tarpusavio bendravimą.

Veiklos kryptių gairės:

(I) Mokinių bendravimo ir draugystės stiprinimas žaidimais, kūryba ir kita neformalia veikla.

Pirmasis projekto įgyvendinimo variantas yra mokinių bendravimas žaidžiant, kuriant, sportuojant ir užsiimant kitokia bendra veikla. Šis variantas labiau tinka pagrindinėms mokykloms ir progimnazijoms, kur amžiaus ir socialinių įgūdžių skirtumas tarp vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių yra mažesnis. Tačiau jį galima įgyvendinti ir visose Lietuvos mokyklose.

Susipažinimo žaidimas „Judesys“

Visi žaidimo dalyviai stovi ratu. Pirmasis pasako savo vardą ir parodo kokį nors judesį. Už jo esantis pasako savo vardą, parodo prieš tai buvusį judesį ir prideda savo. Trečiasis pasako savo vardą ir parodo du (eilės tvarka) judesius ir prideda savo. Ir taip iki rato pabaigos. Suklydus bent vienam dalyviui, žaidimas pradedamas iš naujo, kol visi mokiniai prisimena ir gali pakartoti vienas kito vardus ir judesius.

Judesiai tampa šokiu. Vėliau grupė kartu gali išmokti visus judesius eilės

Šis projekto variantas yra veiksmingas, kai siekiama draugiško mokinių bendravimo, nes žaidimas yra pagrindinė jaunesnio amžiaus mokinių veikla. Tinkamai organizuotas žaidimas padeda formuoti vertingas vaiko savybes, moko bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais. Žaisdamas vaikas skatinamas derinti savo ir kitų interesus. Žaidimas padeda ne tik pažinti aplinką, pasaulį, bet ir patį save: giliau įsisąmoninti savo mintis, jausmus, aiškiau mąstyti, jis mokosi analizuoti, apibendrinti, veikti kartu.

Pavyzdžiui, šią idėją savo mokykloje įgyvendinę Ukmergės Dukstynos pagrindinės mokyklos mokiniai ir mokytojai pastebėjo, jog skirtingų klasių mokiniai susidraugavo, pradėjo saugiau jaustis mokykloje ir laisviau bendrauti. Projektas patiko tiek vyresniesiems, kurie galėjo pasijusti jaunesniųjų mokinių vyresniaisiais draugais, jais rūpintis, tiek

mažesniesiems mokiniams, kurie jautėsi saugiau turėdami vyresniųjų draugų.

Pasirengimas. Kad projektas būtų sėkmingas, pirmiausia labai svarbu jam pasirengti – sudaryti tikslinę grupę bei ją apmokyti. Į tikslinę grupę reikėtų atrinkti dalį jaunesniųjų ir dalį vyresniųjų klasių mokinių. Priklausomai nuo mokyklos tipo, jaunesnieji mokiniai gali būti pirmokai-penktokai, o vyresnieji – aštuntokai – dešimtukai.

Ruošiantis projektą įgyvendinti gimnazijose, rekomenduojama į veiklas įtraukti dalyvius ne tik iš tos gimnazijos, bet ir kitos mokyklos, kurioje mokosi jaunesni mokiniai. Tokiu atveju tikslingą vyresnių mokinių grupę galima sudaryti iš gimnazijos mokinių, o į jaunesniųjų grupę pakviesti kitos mokyklos (pradinės, pagrindinės, progimnazijos) mokinius.

Į jaunesnių mokinių grupelę reikėtų atrinkti mažiau savimi pasitikinčius, tylesnius mokinius arba tuos, kurie turi kokių nors bendravimo su bendraamžiais problemų, sunkiau pritampa klasėje, yra patyrę patyčių ir t.t. Atrinkant mokinius labai svarbi būtų mokytojų, socialinio pedagogų ar net tėvų pagalba – jie galėtų patarti ir nurodyti tuos mokinius, kuriems dalyvavimas veikloje būtų naudingiausias.

Į vyresniųjų mokinių grupelę praktiškai galima atrinkti visus norinčius: būtų naudinga, jeigu prisidėtų ne tik aktyviausi, bet ir mažiau mokyklinėje veikloje dalyvaujantys mokiniai. Prieš pradėdant bendras veiklas, būtina suorganizuoti vyresniųjų mokinių mokymus, kuriuos galėtų pravesti mokyklos socialinis pedagogas, psichologas ar kitas kompetentingas asmuo. Mokymų tikslas – suteikti vyresniems mokiniams žinių, kaip bendrauti su jaunesniais mokiniais.

Bendra veikla. Atrinkus mokinius į tikslingą grupę, galima pradėti bendrą veiklą. Reikėtų nusistatyti susitikimų tvarkaraštį ir jo laikytis, rekomenduojama bendrus vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių susitikimus rengti bent

kartą per mėnesį. Galimos veiklos:

Susipažinimo žaidimas „Komplimentas“

Žaidimo dalyviai susėda ratu. Kiekvienas dalyvis paeiliui pasako savo vardą ir komplimentą sau iš savo vardo pirmosios raidės. Pvz., „Aš esu Agnė ir aš esu atkakli“. Antrame rate galima ne tik pasakyti savo vardą ir komplimentą sau, bet ir pakartoti prieš save (dešinėje pusėje) sėdinčio dalyvio vardą ir pasakyti komplimentą jam iš jo vardo pirmos raidės (turi būti kitas komplimentas, nei tas, kurį jis pats pasakė). Pvz. „Aš esu Agnė ir aš esu atkakli, o mano dešinėje sėdi Darius, kuris yra darbštus“.

Žaidimas vėl žaidžiamas, kol apeina visas ratas. Šis žaidimas ne tik padeda susipažinti, bet ir ugdo vaikų pasitikėjimą savimi.

Žaidimas „Daiktas rankoje“

Kiekvienas dalyvis sugalvoja, kokį menamą daiktą turi rankoje (pvz. kamuolys, knyga, pieštukas ir pan.) ir tą daiktą pasako visai grupei. Daiktai surašomi ant lentos. Tuomet dalyviai be žodžių pradeda keistis turimais daiktais, kaip įmanoma daugiau kartų. Kažkuriuo momentu žaidimo moderatorius (pvz., mokytojas) žaidimą sustabdo ir kiekvienas dalyvis turi pasakyti, ką turi rankoje. Visi turimi daiktai vėl surašomi lentoje.

Diskusijai užduodamas klausimas: „Kodėl atsirado naujų daiktų, kodėl daiktai susidubliavo, kai kurie pradingo ir pan.?“

Išklausomos dalyvių nuomonės, po to moderatorius pristato žaidimo moralą – žmonės paprastai mano, kad svarbiausia mokėti kalbėti ir prisistatyti, o iš tiesų svarbiau yra mokėti išklausti (pirmiausiai save, po to kitus).

- ❖ Pirmiausia būtina susipažinti. Vyresnieji mokiniai gali prisistatyti jaunesniesiems, papasakoti, kas bus toliau veikama. Mokiniai sužino vienas kito vardus, pomėgius ir kt. Susipažinimą svarbu rengti ne tik pirmojo susitikimo metu, bet ir vėliau: prisiminti vienas kito vardą ir kitą informaciją, stengtis vis geriau vieniems kitus pažinti.
- ❖ Toliau galima žaisti bendrus žaidimus, kurių pavyzdžių gali suteikti mokyklos psichologė ar socialinė darbuotoja (taip pat žiūrėkite nuorodas teksto pabaigoje). Labai svarbu po kiekvieno žaidimo surengti jo refleksiją, aptarti, kas naujo buvo sužinota ir suprasta apie save ir savo draugus. Refleksijai turi būti skiriama pakankamai daug dėmesio, nes taip giliau įtvirtinami pasiekti rezultatai. Mokiniai kartu gali imtis ir kitų

bendrų veiklų – vykdyti kūrybines užduotis, groti, dainuoti ar šokti, piešti, aptarinėti perskaitytas knygas, diskutuoti ir t.t. Taip pat galima organizuoti bendras vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių išvykas, ekskursijas, sporto užsiėmimus, kartu rengti spektaklius, vaidinimus ir t.t.

Mokomųjų žaidimų kūrimas.

Viena iš siūlomų bendrų mokinių veiklų – mokomųjų žaidimų kūrimas. Šią veiklą pasiūlė Jonavos Raimundo Samulevičiaus mokyklos mokiniai sukūrė mokomuosius stalo žaidimus pilietiškumo tema, pavadintus „Aš – Lietuvos pilietis“ ir taip ne tik skatino skirtingo amžiaus mokinių bendravimą, bet kartu ir atnaujino pilietinį ugdymą mokykloje. Tokia veikla yra ypač tinkama progimnazijoms, nes pilietiškumas mokyklose yra pradedamas mokytis tik nuo devintos klasės, o jaunesni mokiniai yra mažai susipažinę su pagrindinėmis pilietiškumo sąvokomis. Tačiau iš esmės šios veiklos gali imtis visų Lietuvos mokyklų mokiniai, o žaidimų temos gali būti labai įvairios.

Pasirengimas. Ši veikla nereikalauja jokio specialaus pasirengimo, t.y. į veiklą gali būti įtraukti visų klasių, įvairių gebėjimų ir socialinių įgūdžių turintys mokiniai. Rekomenduojama sudaryti mokinių komandas iš vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių.

Veiksmas. Sudarytos mokinių komandos kuria stalo žaidimus įvairiomis temomis: renka informaciją, galvoja klausimus ir taip pat kuria pačių žaidimų apipavidalinimą: dėžutes, figūreles ir t.t. Sukurtus žaidimus galima pristatyti įvairių mokyklos renginių metu, organizuoti tarpklasinius turnyrus, pristatyti kitoms mokykloms, neštis į vaikų dienos centrus ir žaisti kartu su ten būnančiais vaikais ir t.t.

Rezultatai. Vykdam šią veiklą sustiprinami mokinių socialiniai įgūdžiai, mokiniai susidraugauja, taip kuriama saugesnė mokyklos aplinka. Tačiau taip pat mokiniai įgyja ir naujų žinių, nes kurdami žaidimus jie taip pat ir mokosi. Toks mokymosi būdas yra ypač efektyvus tarp jaunesniųjų mokinių, nes mokymasis nenusibosta, pasirinkta veikla yra įdomi patiems mokiniams. Sukūrę žaidimus, mokiniai gali siūlyti juos žaisti ir kitiems, o taip perduodamos naujai įgytos žinios.

(II) Vyresniųjų mokinių pagalba mažesniems mokantis įvairių mokomųjų dalykų.

Kitas aptariamo projekto variantas – mokykloje organizuoti bendrą vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių mokymąsi. Vyresnieji mokiniai tampa jaunesniųjų mokinių „jaunaisiais mokytojais“, padeda jiems atlikti namų darbus, geriau įsąmoninti sunkiau suprantamus dalykus. Tokiu būdu ne tik sudaromos palankios sąlygos mokiniams siekti geresnių mokymosi rezultatų, bet kartu ir gerinami mokinių socialiniai įgūdžiai, stiprinami bendruomeniniai ryšiai, skatinamas mokinių socialinis aktyvumas ir užimtumas. Mokiniai ne tik mokosi, bet (kaip ir pirmajame projekto variante) bendrauja, susidraugauja, o taip yra kuriama saugesnė ir draugiškesnė mokyklos aplinka. Šis modelio variantas yra labiau tinkamas gimnazijoms ir vidurinėms mokykloms, kur yra daugiau vyresniųjų (devintų-dvyliktų klasių) mokinių, kurie jau turi pakankamai žinių ir įgūdžių imtis mokymo veiklos.

Pavyzdžiui, šią idėją įgyvendinę Kauno rajono Domeikavos gimnazijos vyresnieji mokiniai mokė mažesnius anglų kalbos. Projekto metu ne tik pagerėjo mokinių mokymosi rezultatai, tačiau ir mokyklos aplinka tapo saugesnė, nes įvairaus amžiaus mokiniai susidraugavo ir pradėjo geriau jaustis mokykloje.

Pasirengimas. Pirmiausia reikėtų atrinkti savanorius **vyresniųjų klasių mokinius**, kurie galės tapti jaunesniųjų mokinių mokytojais. Dalyvavimas turėtų būti savanoriškas, tačiau galima pasitelkti skirtingų dalykų mokytojų pagalbą rekomenduojant tam tikruose dalykuose pažangesnius mokinius. Tuomet reikėtų atrinkti **jaunesniųjų klasių mokinius**, kuriems reikalinga tam tikra mokymosi pagalba – čia taip pat galima pasitelkti mokytojų, taip pat ir tėvų rekomendacijas.

Rekomenduojama sudaryti vyresniųjų ir jaunesniųjų klasių mokinių grupes, keliems jaunesniems mokiniams priskiriant vieną vyresnįjį kuratorių.

Bendra veikla. Susiskirstę į grupes, mokiniai susitinka, bendrauja, kartu ruošia pamokas. Bendravimas gali vykti ne tik gyvai, bet ir kitomis priemonėmis, pavyzdžiui, elektroniniu paštu, „Skype“ programa ir pan. Rekomenduojama vienam vyresniam mokiniui priskirti kelis to paties amžiaus mokinius, nes tuomet nebūtų didelio žinių ir įgūdžių skirtumo tarp mokomųjų ir galima būtų mokyti juos tų pačių dalykų.

Taip pat pravartu sukurti jaunųjų mokytojų tinklą elektroninėje erdvėje, kur būtų skelbiami savanorių „mokytojų“ kontaktai ir informacija, kokius dalykus jie galėtų padėti mokyti, o jaunesnieji mokiniai (ar jų tėveliai) galėtų į juos tiesiogiai kreiptis.

Patirties perdavimas per kitų bendruomenės narių patirtį.

Į visas aptartas veiklas – tiek mokymąsi, tiek kūrybą, tiek žaidimus, galima įtraukti ne tik tos pačios mokyklos mokinius, bet alumnus (buvusius mokinius), tėvus bei visus kitus mokyklos bendruomenės narius, kitų mokyklų mokinius ir t.t. Tokiu būdu būtų kuriami geresni santykiai ne tik tarp pačių mokinių, bet ir apskritai kuriama draugiškesnė aplinka tiek pačioje mokykloje, tiek bendruomenėje. Kitus bendruomenės narius į veiklas galima įtraukti keliais būdais:

Bendros veiklos su mokinių tėvais. Tėvus mokykloje galima įtraukti į įvairias veiklas: spektaklių kūrimą, sportines ar kitokias varžybas, viktorinas, vykti į bendras ekskursijas, stovyklas ir t.t. Tėvai pagal savo kompetencijas taip pat gali tapti ir tam tikrų dalykų „pagalbiniais mokytojais“. Tokiu būdu gerinami santykiai tarp pačių tėvų, tėvų ir mokinių bei tėvų ir mokytojų.

Alumnų (buvusių mokinių) įtraukimas į bendrą veiklą. Buvusius mokinius labai naudinga įtraukti dėl jų patirties – tai gali būti ir jau mokyklą apskritai baigę, ir, pavyzdžiui, į gimnazijas ar kitas mokyklas išėję mokiniai. Alumnai gali tapti jaunesniaisiais mokytojais – t.y. mokyti savo buvusios mokyklos jaunesnius mokinius įvairių dalykų, taip pat ir įsitraukti į neformalias veiklas. Alumnų dalyvavimas ypač svarbus siekiant projekto tęstinumo – „Auginkime vieni kitus“ vienais metais dalyvavę mokiniai, kitais metais gali perduoti savo patirtį jaunesniesiems.

Mokinių mainai. Vienas iš efektyvių būdų kurti draugiškesnę aplinką ne tik pačioje mokykloje, bet ir apskritai bendruomenėje, yra mokinių mainai. Dalis mokinių tam tikram laikui (pvz. savaitei) išvyksta mokyti į kitą miesto (gali būti ir apskritai kito miesto) mokyklą, o mokinius „išsiuntusi“ klasė pas save priima naujų klasių draugų iš kitos mokyklos. Tokiu būdu mokiniai įgauna naujos patirties, pakeičia aplinką, užmezga naujų ryšių, galų gale, pajvairinamas pats mokymosi procesas. Mokiniai skatinami draugiškai priimti „naujokus“, o „naujokai“ mokosi pritaipyti naujoje aplinkoje. Vėliau galima suorganizuoti bendrą kelių klasių susitikimą, aptarti įspūdžius ir ko buvo išmokta, o kelių klasių bendravimas gali tapti gražia tradicija.

Pažeidžiamų grupių įtraukimas. Visas projekto „Auginkime vieni kitus“ veiklas galima vykdyti ir už mokyklos ribų, pavyzdžiui, įtraukiant vaikus iš socialiai pažeidžiamų grupių. Vyresniųjų mokinių grupė gali vykti į vaikų dienos centrus, vaikų namus, ligonines ir pan. ir vykdyti bendras veiklas su ten laiką leidžiančiais vaikais: galima tiek žaisti bendrus žaidimus, tiek kurti ir užsiimti kitomis neformaliomis veiklomis, tiek padėti mokyti. Tokia veikla ypač tinkama gimnazistams, nes jie vyresni ir jau turi daugiau atsakomybės, o gimnazijose nėra jaunesniųjų mokinių, su kuriais būtų galima užsiimti. Tokiu būdu skatinama savanorystė ir pagalba silpnesniam, stiprinamas atsakomybės jausmas. Būtent tokio pobūdžio projektą sėkmingai įgyvendino Utenos Adolfo Šapokos gimnazija.

Ką nuveiksime?

Siekiami projekto rezultatai mokykloje:

Įgyvendinus projektą, pasikeis atmosfera mokykloje: bus sukurta saugesnė aplinka, mokiniai susidraugaus, pažins vieni kitus, pradės labiau pasitikėti savimi ir laisviau bendrauti, sustiprės mokinių bendravimo įgūdžiai. Mokiniai įgys galimybę atsiskleisti, žaisdami, kurdami, prasmingai leisdami laisvalaikį, mokydami jie plėtos savo gebėjimus. Sustiprės mokinių savivertė, padidės moralinis jutrumas, vyresnieji įgaus daugiau atsakomybės už kitus. Mokyklos bendruomenė taps solidarene..

Jaunesniesiems mokiniams ypač svarbu turėti vyresnių draugų, taip jie jaučiasi saugesni ir labiau pripažinti mokykloje, nebebijo bendrauti. Tuo tarpu vyresnieji mokiniai įgauna socialinių ir kultūrinių „globėjiškų“ įgūdžių, išmoksta rūpintis mažesniu, silpnesniu. Atjauta ir draugystė įtvirtinamos kaip svarbios mokyklos gyvenimo vertybės.

Kitas teigiamas rezultatas – pagerėję mokinių mokymosi rezultatai. Kartu mokydami, jaunesnieji mokiniai gilina žinias, o vyresnieji pasikartoja, ką buvo primiršę. Mokiniai yra skatinami savanoriškai padėti vieni kitiems, suaktyvėja bendravimas tarp skirtingų klasių mokinių, sukuriama saugesnė mokyklos aplinka.

Siekiami projekto rezultatai Lietuvoje:

Šalyje bus sukurtas draugystės ryšiais pagrįstų ir tarpusavyje bendradarbiaujančių mokyklų tinklas, kuris savo patirtimi dalinsis su vietos bendruomenėmis ir visuomene.

Draugiška mokykla – draugiškesnė bendruomenė ir draugiškesnė visuomenė. Pradėję kurti saugią ir draugišką aplinką mokykloje, prisidėsime prie patyčių ne tik mokykloje, bet ir visoje visuomenėje mažinimo, užauginsime draugiškesnę kartą, kuri ateityje kurs draugišką Lietuvą – solidarią orių piliečių Respubliką.

Apibendrinimas

Nacionalinis projektas „Auginkime vieni kitus“ gali būti įgyvendinamas pasirinkus vieną iš prieš tai aptartų variantų, atsižvelgus į mokyklos tipą ir mokinių poreikius. Taip pat galima, ir net rekomenduojama, visus variantus įgyvendinti vienu metu, juos sujungiant. Gali egzistuoti daug bendros mokinių veiklos variantų, tačiau pagrindinis principas išlieka tas pats – skatinant vyresniųjų ir jaunesniųjų mokinių bendravimą, bendrą veiklą yra sukuriama draugiški mokyklos bendruomenės santykiai, pati bendruomenė sutelkiama, joje sumažėja patyčių ir susvetimėjimo: mokiniai susibičiuliauja, labiau pasitiki savimi ir kitais, išmoksta savanorystės ir pagalbos mažesniams..

Įgyvendinus projekto veiklas, labai svarbu aptarti įgytas patirtis, įvertinti pasiektus rezultatus ir numatyti, kas ir kaip projektą tęs kitais metais ir tuomet, kai jūs paliksite mokyklą.

Svarbu!

„Auginkime vieni kitus“, kaip ir kitų „Kuriame Respubliką“ nacionalinių projektų, tikslus lengviau pasiekti, kai projekto veiklos yra grindžiamos neformaliai veikiančiu mokinių savivaldos modeliu. Todėl yra svarbu savivaldos modelį peržiūrėti ir, esant reikalui, jį atnaujinti, sustiprinti. Realiai veikianti moksleivių savivalda padeda bendrai veiklai suburti komandas, efektyviai platinti informaciją, įtvirtina reguliarius, solidarius bendravimo ir bendradarbiavimo ryšius tarp moksleivių, taip pat – tarp moksleivių ir mokytojų, ugdo savarankiškumą ir padeda generuoti naujas idėjas ateičiai.

Naudingos nuorodos

Įvairių susipažinimo ir lavinimo žaidimų pavyzdžiai:

<http://www.pijauspalepe.lt/>

<http://www.kaveikti.lt/kai/Susipazinimo-zaidimai/142>

<http://www.zaidziutaip.lt/>

<http://kurybiskizaidimai.lt/>